



Beslut vid regeringssammanträde den 8 mars 2018

### Sammanfattning

En särskild utredare ska analysera regelverket för konfessionella inslag i skolväsendet. Baserat på analysen ska utredningen undersöka om det finns behov av att ändra bestämmelserna i skollagen (2010:800) om konfessionella inslag i utbildningen.

Utredaren ska bl.a.

- analysera vad som kan anses följa av Europakonventionen, andra internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och regeringsformen, i relation till konfessionella inslag i skola, förskola och fritidshem, oavsett om huvudmannen är offentlig eller enskild,
- analysera för- och nackdelar med konfessionella inslag i olika skolformer, t.ex. förskola, grundskola och gymnasieskola, bland annat ur ett barnrättsperspektiv,
- föreslå dels ett förtydligande av gränsdragningen mellan utbildning och undervisning, dels en definition av konfessionell respektive icke-konfessionell inriktning,
- kartlägga hur fristående skolor, förskolor och fritidshem med en konfessionell inriktning följer regelverket,
- undersöka om det finns ett behov av att, utöver Ägarprövnings- och Valfärdsutredningarnas förslag, ställa särskilda krav för att godkännas som huvudman för en fristående skola, förskola eller fritidshem med konfessionell inriktning,
- undersöka om det finns behov av att ändra skollagen för att kunna göra undantag från förbudet mot konfessionella in-

slag, oavsett huvudman och inriktning, i samband med firandet av skolavslutningar och andra traditionella högtider och, om så bedöms vara fallet, analysera hur ett förslag till sådan ändring förhåller sig till bestämmelser som ger uttryck för skolans värdegrund, och

- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2018.

### **Bestämmelser om konfessionella inslag i svensk skola**

En av de grundläggande fri- och rättigheter som enligt regeringsformen (RF) gäller för var och en gentemot det allmänna är religionsfriheten. Varje medborgare har rätt att utöva sin religion, antingen ensam eller tillsammans med andra. Regeringsformen ger också skydd mot tvång att uppge politisk, religiös åskådning eller kulturell tillhörighet. Religionsfriheten innebär bl.a. att alla har rätt att utöva sin religion och i övrigt ge uttryck för sin religiösa tillhörighet men även att var och en har rätt att avstå från att delta i religiösa aktiviteter som inte är förenliga med ens religiösa övertygelse (2 kap. 1 och 2 §§ RF). Av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) framgår att barnets rätt till religionsfrihet ska respekteras. Vidare framgår av konventionen att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn och att varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnet har även autonoma rättigheter i förhållande till sina vårdnadshavare. Barnet kan t.ex. ha andra uppfattningar än vårdnadshavarna om deltagande i konfessionella inslag och vårdnadshavarna kan i sin tur ha olika uppfattningar sinsemellan.

Den svenska skolan är, och har länge varit, uppbyggd utifrån utgångspunkten att utbildningen ska vara saklig och allsidig samt icke-konfessionell. Detta framgår av såväl skollagen (2010:800) som läroplanerna för de olika skolformerna. I läroplanerna kommer detta bl.a. till uttryck genom formuleringen att ”alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån

för den ena eller andra åskådningen” (se bl.a. läroplanen [SKOLFS 2010:37] för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet).

Av 2 kap. 19 § RF följer att lag eller annan föreskrift inte får meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Enligt artikel 2 första meningen i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen får ingen förvägras rätten till undervisning. Enligt andra meningen ska staten vid utövandet av den verksamhet den kan ta på sig i fråga om utbildning och undervisning respektera föräldrarnas rätt att tillförsäkra sina barn sådan utbildning och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse. Av artikel 9 i Europakonventionen följer att även religionsfriheten är skyddad av konventionen

Enligt FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter är Sverige även skyldigt att respektera föräldrars frihet att tillförsäkra sina barn sådan religiös bildning som stämmer överens med deras egen övertygelse. Av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter följer bl.a. skyldigheten att främja de förutsättningar som är nödvändiga för att personer som tillhör nationella minoriteter ska kunna bibehålla och utveckla sin kultur och bevara de väsentliga beståndsdelarna av sin identitet.

I skollagen har förtydliganden gjorts i regelverket om fristående förskolor, skolor och fritidshem med konfessionell inriktning i syfte att klargöra vilket utrymme som finns för konfessionella inslag. Undervisningen vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem ska vara icke-konfessionell, men utbildningen i övrigt får ha en konfessionell inriktning (1 kap. 7 § skollagen). Med ”undervisning” avses sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Med ”utbildning” avses den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 § skollagen). Det kan t.ex. vara fråga om

annan verksamhet än undervisning i den inre och yttre miljön, t.ex. på skolgården och i matsalen (propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet prop. 2009/10:165 s. 218). I en fristående skola med konfessionell inriktning finns det således utrymme för andakter, bönestunder eller annan form av religionsutövning. Detta gäller dock endast inom den del av utbildningen som inte är undervisning (prop. 2009/10:165 s. 226 och 636). Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt (1 kap. 7 § skollagen).

Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell (1 kap. 6 § skollagen).

### **Uppdraget att analysera vad som kan anses följa av Europakonventionen och andra internationella åtaganden**

Utvecklingen av Europadomstolens praxis pågår kontinuerligt. Det är därför nödvändigt att låta göra en förnyad och fördjupad analys av vad som i dag kan anses följa av Europakonventionen och andra internationella åtaganden om mänskliga rättigheter, i relation till konfessionella inslag i offentligt finansierad skola, förskola och fritidshem. Det är även nödvändigt att göra en komparativ analys av hur andra jämförbara länders regleringar ser ut och hur de har tolkat Europakonventionen och den praxis som följer av domar i Europadomstolen.

Utredaren ska därför

- analysera vad som kan anses följa av Europakonventionen, andra internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och regeringsformen, i relation till konfessionella inslag i skola, förskola och fritidshem, oavsett om huvudmannen är offentlig eller enskild.

### **Uppdraget att analysera för- och nackdelar med konfessionella inslag i olika skolformer, bland annat ur ett barnrättsperspektiv**

All utbildning i det svenska skolväsendet ska utformas i överensstämmelse med de grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som det svenska samhället vilar på. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Dessa grundläggande utgångspunkter gäller utan inskränkningar även för fristående skolor, förskolor och fritidshem med konfessionell inriktning.

I dag finns inslag i utbildningen som kan uppfattas som konfessionella både inom fristående skolor och skolor drivna av offentlig huvudman. Även om utbildningen i skolor med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell kan en skolavslutning vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman enligt Statens skolverk äga rum i kyrkan om tonvikten ligger på traditioner, högtidlighet och den gemensamma samvaron. Detta då Skolverket inte anser det vara ett konfessionellt inslag (se vidare s. 10).

Frågor om bland annat religiös påverkan och religionsfrihet behöver genomlysas ur flera perspektiv. Den juridiska analys som utredaren ska göra av Europakonventionen, andra internationella åtaganden och regeringsformen i relation till konfessionella inslag i skolväsendet utgör grunden för att utvärdera konfessionella inslag inom olika skolformer.

Omfattningen av och formerna för konfessionella inslag inom skolan, hos fristående och offentliga huvudmän, är en ideologisk och principiell fråga. Därför behövs en bred analys av för- och nackdelar med konfessionella inslag i skolan som omfattar de perspektiv som utredaren bedömer vara nödvändiga, inte minst ett barnrättsperspektiv. Utredaren ska särskilt beakta barnets rätt att uttrycka sin egen livsåskådning men också barnets rätt att inte behöva delta i någon form av konfessionella inslag som det inte vill medverka i. Det är en avvägning som kan se olika ut beroende på verksamheten och på barnets ålder. Till detta måste också läggas samhällets behov av en skola för alla och skolan

som samhällsbärande institution. Undervisningen ska leva upp till kravet på allsidighet och saklighet.

Utredaren ska därför

- analysera för- och nackdelar med konfessionella inslag i olika skolformer, t.ex. förskola, grundskola och gymnasieskola, bland annat ur ett barnrättsperspektiv.

### **Uppdraget om att förtydliga definitioner**

En bestämmelse om att en fristående skola får ha konfessionell inriktning infördes första gången 1997 (9 kap. 8 § tredje stycket skollagen [1980:100], prop. 1995/96:200 s. 39 f.). Denna bestämmelse kompletterades vid införandet av 2010 års skollag med bestämmelsen om att utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell (1 kap. 6 § skollagen [2010:800]). Som nämnts tidigare definieras i den nya skollagen ”utbildning” respektive ”undervisning” (1 kap. 3 §). Däremot föreslogs inte någon definition av vad som i skollagen avses med uttryck som ”icke-konfessionell”, ”konfessionell inriktning” eller ”konfessionella inslag”. Lagrådet ansåg att uttrycken är av så avgörande betydelse för förståelsen av lagtexten att även dessa förtjänade att definieras i lagen. Regeringen följde dock inte Lagrådets förslag (prop. 2009/10:165 s. 227 och 1304).

Svensk skola har utmaningar när det gäller att dra gränser utifrån nuvarande bestämmelser, t.ex. när det gäller vad som kan anses vara konfessionella inslag och vad som är utbildning respektive undervisning. Det är inte närmare reglerat hur t.ex. kravet på att det ska vara frivilligt för barn och elever att delta i konfessionella inslag i utbildningen ska hanteras av huvudmännen. Begreppen ”icke-konfessionell” och ”konfessionell inriktning” är heller inte definierade i skollagen. Vidare kan gränsdragningen mellan undervisning och utbildning ibland vara svår att göra, särskilt när det gäller förskolan, där undervisningsbegreppet omfattar ett brett pedagogiskt perspektiv där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Det kan därför vara svårt för

den ansvariga tillsynsmyndigheten, Statens skolinspektion respektive kommunerna, att i tillsynen kontrollera att skollagens regler följs. Dessa omständigheter får inte innebära att barns och elevers rätt till en utbildning som lever upp till författningarnas krav riskerar att åsidosättas.

Utredaren ska därför

- föreslå dels hur gränsdragningen mellan utbildning och undervisning kan förtydligas, dels en definition av konfessionell respektive icke-konfessionell inriktning.

### **Uppdrag om kartläggning av hur fristående förskolor, skolor och fritidshem följer regelverket för konfessionella inslag**

Som nämnts tidigare tillåts konfessionella inslag i utbildningen, men inte i undervisningen, hos fristående förskolor, skolor och fritidshem. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt (1 kap. 7 § skollagen). Skolinspektionen handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för fristående skolor och har också tillsynsansvar för sådana skolor (1 kap. 3 §, 2 kap. 7 § och 26 kap. 3 § skollagen). En ansökan om godkännande som huvudman för en fristående förskola eller ett fristående fritidshem handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas, och det är också den kommunen som har tillsynsansvaret för sådana verksamheter (1 kap. 3 §, 2 kap. 7 § och 26 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionen genomför både regelbunden och oanmäld tillsyn samt kvalitetsgranskningar. Skolinspektionen bedömer hur den granskade verksamheten följer regelverket. Det finns idag kunskap, både i form av forskning och studier på området, och i form av Skolinspektionens respektive kommunens beslut och rapporter om tillsynen. Men det saknas en samlad bild av kvaliteten på och omfattningen av den tillsyn som görs, vilka svårigheter som finns i dagens system, samt en överblick av hur fristående förskolor, fritidshem och skolor med en konfessionell inriktning följer regelverket.

Utredaren ska därför

- kartlägga hur fristående förskolor, fritidshem och skolor med en konfessionell inriktning följer regelverket.

### **Uppdraget om särskilda krav för att godkännas som huvudman för en fristående skola med konfessionell inriktning**

I dag ställs det inga särskilda krav för att godkännas som huvudman för en skola, förskola eller fritidshem med konfessionell inriktning. Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän om de har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas (2 kap. 5 § skollagen). Ett beslut om godkännande innebär att huvudmannen har rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Ägarprövningsutredningen föreslår i betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7) att det ska införas ett krav på insikt, erfarenhet och lämplighet samt ekonomiska förutsättningar för en långsiktig verksamhet för att få bedriva tillståndspliktig verksamhet inom välfärdssektorn, t.ex. inom skolväsendet. Kraven tar sikte på sådana aktörer som genom ägande i ett eller flera led utövar ett väsentligt inflytande över företagets löpande verksamhet. Välfärdsutredningen utvecklar i delbetänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2013:78) vissa av de förslag Ägarprövningsutredningen lämnat, bl.a. föreslås att i stället för att införa ett krav på ekonomisk långsiktighet ska den enskilde ha ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten. Dessutom föreslås att det ska införas ett krav på tillstånd för att en privat aktör inom välfärdsområdet ska få ta emot offentliga medel. Regeringen beslutade den 11 januari 2018 lagrådsremissen Ökade tillståndskrav inom socialtjänsten och skolväsendet (Fi2018/00108/K), med förslag om att nya krav bland annat ska införas för enskilda att som huvudmän bedriva verksamhet inom skolväsendet enligt



skollagen. Godkännande får endast ges den som genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat den insikt i gällande föreskrifter som krävs för att bedriva verksamheten och i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. Den enskilde ska även ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Även i andra sammanhang än när det gäller prövning av privata aktörer som vill verka inom välfärdssektorn gör staten och det allmänna i övrigt prövningar av enskilda för mottagande av offentliga medel. Det allmänna ska verka för full respekt för mänskliga fri- och rättigheter, däribland delaktighet och jämlikhet i samhället och motverka diskriminering. I regel ställs olika slag av villkor upp från det allmännas sida för att t.ex. erhålla statligt stöd. Ett exempel på det är statens stöd till trossamfund genom bl.a. lagen (1998:1593) om trossamfund. Ett villkor för stödet är att samfundet ska bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på.

Det bör utredas om det i samband med prövningen av enskilda som huvudmän för skolor, förskolor och fritidshem med en konfessionell inriktning – utöver befintliga krav och de krav som föreslås i ovan nämnda lagrådsremiss – finns behov av att ställa upp särskilda krav. Sådana krav kan t.ex. mer specifikt ta sikte på förutsättningarna att bedriva en verksamhet som förmedlar och förankrar respekt för den värdegrund som gäller för det svenska skolväsendet. I detta sammanhang bör det analyseras vilka kriterier på respekt för mänskliga rättigheter samt grundläggande friheter och demokratiska värderingar som ställs upp i andra sammanhang där staten eller det allmänna i övrigt prövar enskilda för mottagande av offentlig finansiering.

Utredaren ska därför

- undersöka om det finns ett behov av att, utöver förslagen i lagrådsremissen Ökade tillståndskrav inom socialtjänsten och skolväsendet, ställa särskilda krav för att godkännas som huvudman för en fristående skola, förskola eller fritidshem med konfessionell inriktning.

### **Uppdraget om skolavslutningar och andra traditionella högtider i skolor med offentlig huvudman**

Som redogjorts för ovan ska utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman vara icke-konfessionell enligt 1 kap. 6 § skollagen. Det finns, även i skolor med offentlig huvudman, ett visst utrymme för att ha skolavslutningar och sådana samlingar i samband med högtider som är att betrakta som utbildning, men inte undervisning, i en gudstjänstlokal om de utformas så att tonvikten ligger på traditioner, högtidlighet och den gemensamma samvaron. Detta har inte ansetts utgöra ett konfessionellt inslag. Det har till exempel ansetts möjligt att sjunga ”Den blomstertid nu kommer”, som visserligen är en psalm men som är tydligt förknippad med traditionen för skolavslutning. Däremot har förekomsten av religiösa inslag såsom bön, välsignelse eller trosbekännelse inte bedömts vara tillåtet (Mer om... Skol- och förskoleverksamhet i kyrkan eller annan religiös lokal, Juridisk vägledning, Skolverket, 2012).

I september 2014 remitterade Utbildningsdepartementet en promemoria med innebörden att det, för verksamhet med offentlig huvudman, ska införas en möjlighet att låta utbildningen innehålla enstaka inslag med konfessionell prägel som syftar till att överföra och utveckla traditioner som är en del av samhällets kulturarv. Sådana inslag ska enligt förslaget bara få förekomma inom utbildning som inte är undervisning och det ska vara möjligt att avstå från såväl inslaget som den aktivitet där inslaget förekommer (Vissa skollagsfrågor – Del 2 [U2014/5176/S]). I promemorian angavs att det inte är möjligt att uttömmande reglera exakt vilka inslag som kan täckas av den föreslagna regleringen, men det kan t.ex. handla om att sjunga psalmer eller andra sånger och musikstycken som är kopplade till den aktuella högtiden även om dessa har ett konfessionellt innehåll. Det angavs också att i de fall en präst eller motsvarande medverkar vid högtiden bör denne tillåtas att utföra handlingar som måste betraktas som konfessionella. Däremot bör det inte få förekomma att barn eller elever känner sig tvingade att delta aktivt i inslag med konfessionell prägel. De bör t.ex. inte uppmanas eller för-

utsättas att aktivt delta i bön. Trosbekännelse bör inte heller förekomma. Förslaget omfattar även konfessionella inslag vid avslutningar eller andra samlingar som hålls i skolans eller förskolans egna lokaler. Ett exempel kan vara sommarvisor som också är psalmer, men som är förknippade med traditionen för skolavslutningar. Morgonbön faller däremot enligt promemorian utanför den föreslagna regleringen. Det är nämligen inte en sådan tradition som är en del av samhällets kulturarv och som uppbärs av läroplanerna. Ett kriterium för att konfessionella inslag ska vara tillåtna är enligt förslaget att det ska handla om enstaka inslag. I detta ligger dels att aktiviteterna där inslagen ingår bara ska kunna förekomma i utbildningen någon eller några enstaka gånger per termin, dels att de inslag som kan betraktas som konfessionella bara får utgöra en begränsad del av hela aktiviteten. Regleringen ska vara religionsneutral. Det innebär att de föreslagna reglerna ska gälla även konfessionella inslag kopplade till annan religion än kristendomen. Det betonades i promemorian att det ska vara möjligt för barnen och eleverna att avstå från att delta i de konfessionella inslagen och att detta är nödvändigt för att förslaget ska vara förenligt med den grundlagsskyddade religionsfriheten (jfr prop. 2009/10:165 s. 226 f.). För att markera att särskild restriktivitet bör iakttas när det handlar om verksamhet med offentlig huvudman ska möjligheten att avstå avse såväl de konfessionella inslagen som hela den aktivitet, t.ex. en skolavslutning, där inslagen förekommer.

Flera remissinstanser tillstyrkte förslaget men bl.a. Riksdagens ombudsmän (JO), Skolverket, Skolinspektionen och Diskrimineringsombudsmannen var kritiska till förslaget. JO anförde bl.a. att det framstår som oklart i vilken utsträckning de traditioner som förslaget tar sikte på inte kan upprätthållas inom ramen för nu gällande lagstiftning. JO anförde vidare att det kan befaras att den nya bestämmelsen i skollagen inte kommer att göra det lättare för skolledare att veta hur aktiviteter ska utformas för att vara förenliga med skollagen. Skolverket angav bl.a. att den föreslagna nya regleringen riskerar att ge upphov till fler, och i många avseenden svårare, frågeställningar än dagens reglering. Även Skolinspektionen var tveksam till att förslaget skulle bidra till ett tydliggörande och menade att förslaget snarare väcker fler

frågor än klagöranden. Liknande synpunkter lämnades av Diskrimineringsombudsmannen som anförde att bestämmelsen kan förväntas ge upphov till betydande tillämpningssvårigheter. Flera remissinstanser, bl.a. Barnombudsmannen, JO, Skolinspektionen och Skolverket framförde också att förslaget kan innebära en risk för att barn och elever kommer att känna sig nödgade att avstå från att delta vid t.ex. en gemensam skolavslutning. Vidare har flera av dessa remissinstanser, bl.a. Skolverket och Skolinspektionen, angett att utgångspunkten för skolan måste vara att alla barn och elever ska inkluderas i aktiviteter som anordnas inom ramen för utbildningen. En skolavslutning är, enligt Skolverket och Skolinspektionen, en betydelsefull del av skolans verksamhet och en angelägenhet för alla skolans elever och all personal. Det är därför viktigt att rektorn har möjlighet att utforma skolavslutningen på ett sådant sätt att alla kan delta.

Riksdagen tillkännagav den 12 maj 2016 för regeringen att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att det ska införas ett undantag från 1 kap. 6 § skollagen med innebörden att konfessionella inslag med tonvikt på den gemensamma samvaron ska få förekomma i offentliga skolor, i annan utbildning än undervisning, vid vissa tillfällen i samband med firandet av skolavslutningar och andra traditionella högtider (bet. 2015/16:UbU14, rskr. 2015/16:228). Riksdagens tillkännagivande gjordes när riksdagen behandlade motioner om skolfrågor från de allmänna motionstiderna 2014 och 2015. Utskottet efterfrågar således ett undantag från bestämmelsen om att utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell. Utskottet angav att regeringen senast den 1 april 2017 bör lämna ett sådant förslag till riksdagen.

Som exempel på konfessionella inslag som i dag inte är tillåtna anges av Utbildningsutskottet, i det betänkandet som innehåller tillkännagivandet, böner, välsignelser, trosbekännelser, predikan och andra former av förkunnelser. Det framgår inte klart av utskottets ställningstagande vad som avses med konfessionella inslag med tonvikt på den gemensamma samvaron. Enligt tillkännagivandet ska nödvändiga överväganden

och avgränsningar göras vid regeringens utformande av bestämmelsen.

I propositionen En skyldighet att erbjuda lovskola (prop. 2016/17:156) gjorde regeringen bedömningen att frågan om undantag från 1 kap. 6 § skollagen, mot bakgrund av remissinstansernas synpunkter, behöver utredas ytterligare.

Utredaren ska därför, med beaktande av de synpunkter som remissinstanserna har lämnat på det remitterade förslaget,

- undersöka om det finns behov av att ändra skollagen för att kunna göra undantag från förbudet mot konfessionella inslag, oavsett huvudman och inriktning, i samband med firandet av skolavslutningar och andra traditionella högtider och, om så bedöms vara fallet, analysera hur ett förslag till sådan ändring förhåller sig till bestämmelser som ger uttryck för skolans värdegrund, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

### **Konsekvensbeskrivningar**

Utredaren ska redogöra för konsekvenser av sina förslag. Utöver vad som följer av 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474) ska utredaren redovisa konsekvenserna med utgångspunkt från Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter, bl.a. FN:s konvention om barnets rättigheter, FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt konsekvenserna utifrån principen om icke-diskriminering. I detta ingår att redovisa konsekvenserna för barn och ungdomar.

I 14 kap. 3 § regeringsformen anges att en inskränkning av den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen. Det innebär att en proportionalitetsprövning ska göras under lagstiftningsprocessen. Om

något av förslagen i betänkandet påverkar det kommunala självstyret ska därför, utöver förslagets konsekvenser, också de särskilda avvägningar som lett fram till förslaget särskilt redovisas.

### **Samråd och redovisning av uppdraget**

Utredaren ska inhämta synpunkter från Statens skolverk, Statens skolinspektion, Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund och FSO Fria förskolor. Utredaren ska även inhämta synpunkter från andra relevanta myndigheter och organisationer, bl.a. Myndigheten för stöd till trossamfund, de religiösa organisationerna Sveriges kristna råd, Islamiska samarbetsrådet och Judiska centralrådet, samt elev- och barnrättsorganisationer.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2018.

(Utbildningsdepartementet)